

Експертний висновок
до законопроекту «Про внесення змін до Закону України «Про
забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо звільнення
внутрішньо переміщених осіб від негативних наслідків невиконання
грошових зобов'язань»
згідно з статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо звільнення внутрішньо переміщених осіб від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань» (реєстр. № 2329 від 29.10.2019), внесений народними депутатами України Ткаченком М.М. та ін.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується доповнити Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» новою статтею 9² «Звільнення внутрішньо переміщених осіб від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань».

Запропонованими змінами передбачається обмежити розмір процентів за користування кредитом (позикою), які нараховуються протягом встановленого договором часу згідно статей 1048, 1056¹ Цивільного кодексу України. Пропонується встановити, що загальна сума процентів за договорами кредиту та договорами позики, боржниками у яких є внутрішньо переміщені особи, не може перевищувати суму процентів, нарахованих до настання терміну виконання основного зобов'язання.

Також пропонується заборонити нараховувати внутрішньо переміщеним особам неустойку (штрафи, пені) за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань.

Крім того, проектом передбачається звільнення внутрішньо переміщених осіб від відповідальності за порушення грошових зобов'язань, передбачених статтею 625 Цивільного кодексу України, а саме – сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також процентів річних від простроченої суми.

Водночас, слід зазначити, що у 2014 році держава прийняла низку законодавчих актів, спрямованих на захист осіб, постраждалих від конфлікту на Сході України та тимчасової окупації АР Крим.

Так, зокрема, спеціальним законом, що визначає особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України згідно із статтею 13 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», створює вільну економічну зону «Крим» та врегульовує інші аспекти правових відносин між

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 41CDBEF7B7ADD73104000000ED080000C3140000

Підписувач Гелетій Юрій Ігорович

Дійсний з 23.10.2018 13:01:00 по 23.10.2020 13:01:00

Міністерство фінансів України

14020-04-3/31090 від 28.11.2019

фізичними і юридичними особами, які знаходяться на тимчасово окупованій території або за її межами є Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України», (далі – Закон).

Статтею 14 Закону встановлено, що упродовж строку тимчасової окупації внутрішньо переміщена особа з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим звільняється від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (zareєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована. Національний банк України приймає рішення про зміну класифікації таких іпотечних кредитів або інші рішення з метою недопущення погіршення ліквідності (фінансового стану) кредитора.

Норми цього пункту не поширюються на нерухоме житлове майно, загальна площа якого перевищує показники, встановлені статтею 265 Податкового кодексу України.

При цьому, статтею 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» передбачено порядок та умови встановлення мораторію на виконання договірних зобов'язань та на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними та іншими договірними зобов'язаннями.

Так, відповідно до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» на час проведення антитерористичної операції забороняється нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики з 14 квітня 2014 року громадянам України, які зареєстровані та постійно проживають або переселилися у період з 14 квітня 2014 року з населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція, а також юридичним особам та фізичним особам - підприємцям, що провадять (провадили) свою господарську діяльність на території населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція.

Банки та інші фінансові установи, а також кредитори зобов'язані скасувати зазначеним у цій статті особам пеню та/або штрафи, нараховані на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами і договорами позики у період проведення антитерористичної операції.

Постановою правління Національного банку України від 06 серпня 2009 р. № 461 схвалено Рекомендації щодо роботи банків з позичальниками - фізичними особами, які мають заборгованість за споживчими кредитами та потрапили в скрутне фінансове становище (далі - Рекомендації).

Відповідно до пункту 3.1. Рекомендацій з метою недопущення посилення соціальної напруги серед населення банкам рекомендується коректно та з розумінням ставитися до позичальника, який потрапив у скрутне фінансове

становище, та разом з ним, ураховуючи всі обставини, зокрема стан обслуговування позичальником заборгованості за споживчим кредитом (далі – заборгованість) до настання подій, які спричинили погіршення його фінансового становища, причин настання таких подій, поточний фінансовий стан позичальника, перспективи відновлення платоспроможності та інше, визначитися зі шляхом погашення заборгованості.

Крім того щодо пропонуєваних норм проєкту слід зазначити наступне.

Норма, якою встановлено, що загальна сума процентів за договорами кредиту та договорами позики, боржниками у яких є внутрішньо переміщені особи, не може перевищувати суму процентів, нарахованих до настання терміну виконання основного зобов'язання, потребує уточнення.

Так виконання основного зобов'язання може виконуватись ануїтетними платежами.

Також, потребує конкретизації цільове використання кредитних та позикових коштів.

При цьому, вважаємо, що запропоновані норми законопроєкту несуть у себе ризики у контексті позичальників, які до моменту прийняття цього Закону сумлінно виконували грошові зобов'язання, а після впровадження запропонованих новел почнуть ухилятися від їх належного виконання.

Разом з тим, з огляду на те, що згідно з статтею 55 Закону України «Про Національний банк України» головною метою банківського регулювання і нагляду Національного банку України є безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів, вважаємо, що законопроєкт потребує погодження з Національним банком України.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроєкту не має прямого впливу на доходну чи видаткову частину Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроєкту не потребує додаткових видатків з державного бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроєкту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроєкту не впливає на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді та не потребує внесення до нього змін.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроєкт узгоджується із законами, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроєкту

Законопроєкт не може бути підтриманий у запропонованій редакції.

Заступник Міністра з питань

